

*Transportar*, pres del ll. *transportare* id.: ja fou usat fi S. XIII en les *VidesR*, *transportar* 8r2 (P) per traduir el ll. *translatum*; si bé el fet que el ms. B ho deturpi en *trespostat* (nota 18) en revela escàs coneixement en el parlar viu.

*Transportació*, ja S. XIV, en què L. d'Aversó l'empra com a terme de retòrica («manera de cacòsinteton») I, 258, i registra *transporta*, *-ortà*, *-orte* i *-orterà* com a formes verbals (484, 26, 909, 22).<sup>3</sup> Com passa sovint en els verbs d'aquest prefix, els parlars occidentals el pronuncien amb *tres-*: «La ocupació principal dels naturals de Salèm és l'arrieria, *tresportant* en riates de burrets als mercats --- les hortaliçes y verdures ---», MGadea (T. del Xè i, 14). *Transportar-se* [Belv.], en el sentit de 'experimentar arrapament, alienar-se' és pres del fr., on ja era corrent en el S. XVII. *Transport* [Belv.; Ebre, BDC XII, 70; Amades, BDC XXII]. *Transportable*. *Transportació* [Belv.]. *Transportador*. *Transportament*.

CPT.: *Portantveus* 'lloctinent, representant d'una autoritat' [c. 1300, *Consolat*; doc. de c. 1400, *Mem. de Capmany*, *DAG.*]; compost del participi actiu *portant*, però no, com sembla, amb *veu* 'fonació, so de la gola' (ll. *vox*, *vocis*), sinó amb el cat. ant. *veu* 'vegada, torn, tanda', del ll. *vix*, *vicis*, com feren notar ja molts, entre ells Moll (*AORBB* IV, 113); *veu* 'vegada', 'tanda, representació' figura encara en els *Privilegis de la Vall d'Àneu*, de 1408 (Saroïhandy, *RFE* IV), i ens en ocuparem especialment en l'article *VEGADA*.

Paraula encara generalment usada i compresa en el S. XVII: «fins ací a soles havem reconegut per superiors a Ses Mts., a Sa. Exc., com a *alter nos* de Ses Mts., y en esta vila y comtats, al *portantveus* de general governador, que vuy és Thomàs de Banyuls» a. 1643 (*RLR* LXIII, 93); del cat. fou manllevat arag. ant. *portanveces* (1413, *BRAE* VIII, 135); paral·lelament al cat. (i potser calcant-lo) es troba en bearnès antic *portan-begades*: «juratz et *portans-begades* de juratz» a. 1425 (*Cart. d'Ossau*, p. 136). De *portantveus*, sentit popularment com a compost de *veu vox* s'extragué en el S. XIX, primer un singular *portantveu* i després *portaveu* [1878, *DAG.*] amb el sentit innovat de 'el qui parla en nom d'una collectivitat', mot que fou calcat pel cast. *portavoz*, mot recent; el francès *portevoix* també molt tardà [1680], igual que l'it. *portavoce* [1880, Tommasco], són suspectes també de calc, car no existeix tal mot en anglès ni en oc. antic.

*Portaagulles*. *Portaamarres*. *Portaavions*. *Portabandera* [Lab. 1840], tant o més bo que *banderer* com a equivalent del cast. *abanderado*. *Portabarret* [1595, *DAG.*]. *Portabrancards*. *Portabroques*. *Portabugia*. *Portaburi*. *Portacaixa*, *-caixes*. *Portacalastrons*. *Portacarbons*. *Portacarrabina*. *Portacartes*. *Portacartutxos*. *Portacigarros*, *-cigarrets*. *Portaclaus*: molt preferible a *clauer* com a equivalent del cast. *llavero*. *Portaclàvia*. *Portacoll*. *Portacomptes*. *Portacorrons*. *Portacots* (veg. cot) és la forma que m'és ben coneguda des de 1924, i no pas *portacot* [BDC XIX, 193]. *Portacreu*. *Portaeines*. *Portaencenser* [Lacav.]. *Portaespa*. *Portaestendard*. *Portaestrep*. *Portaestudis*. *Portafanals*. *Por-*

*tafarcells* 'persona xafardera' [*DAG.*]. *Portafeixos* [*DAG.*], calc del fr. *portefaix* [1334]. *Portafirmes*. *Portafoli*. *Portafusell* [Lab. 1840]. *Portagorres* [1546; 1559, *DAG.*]. *Portaguansa*. *Portaguíu* [Lab. 1840].<sup>5</sup> *Portallàntia*. *Portallapis*, imitat del fr. *porte-crayon* [1676], que després fou traslladat a *porte-plume* [1836] > *portaploma*. *Portalletres*. *Portallibres*. *Portalligos*. *Portallimes*. *Portallum*. *Portamantes*. *Portamaó* [*DAG.*], pròpiament vestit de roba soferta el que convé a un manobre. *Portamola*. *Portamoletes*.

*Portamonedes* [NOller] = fr. *porte-monnaie* [1875]. *Portamoquetes*. *Portamòs*. *Portanoves* [Belv.]. *Portaobjectes*. *Portapau*: «la patena --- lo *portapau* --- les canadelles ---», OPou (*ThPu.*, 167), exs. dels Ss. XV i XVII en els *DAG.* i *AlcM.* *Portapeces*. *Portapenó*. *Portapintes*. *Portaplatera*. *Portaplecs*. *Porta-rasquet*. *Porta-registre*. *Porta-regnes*. *Portataules*. *Portaulleres*. *Portavent*. *Portaverga* [1451]. *Portaviandes* [1868, *SLitCosta*], molt preferible al castellanisme *fiambre-ra*, puix que *fiambres* en català s'ha dit sempre *vian-des fredes*.

<sup>1</sup> Flautistes d'Atenes, flabioloieg de Tomàs de Bajalta al Pla de la Boqueria (O. C., 49b3f.). — <sup>2</sup> Vegeu cites en nota d'E. Lerch (*ARom.* XXIV, 171), i del fr. *supporter*, des del S. XIV; també 'prestar suport, estantolar' en el XV, valor en el qual s'ha antiquat en francès, però mantingut per l'angl. *to support*. —

<sup>3</sup> Ja en ús literari a princ. S. XV: «Sotposament la sua ira e la sua indignació li passà, e, *transportada* en benivolència, lo correu a abraçar e a besar», *Decam.* X, § 2, 558.7 (trad. «in benivolentia mutatisi»).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *portar-se bé*, *portar-ne*, *port* 'tonatge d'una nau', *portable*, *portabilitat*, *portada*, *portador*, *portadora*, *portadòria*, *portadorada*, *portadorer*, *portadures*, *portaire*, *portament*, *portaments*, *portant*, *agafar el portant*, *portat m.*, *portàtil*, *portatiu*, *portejar*, *portori*, *aportar*, *aportament*, *aportant*, *aportació*, *aportador*, *comportar*, *comportable*, *comport*, *comportar-se*, *comportament*, *comportador*, *comportivol*, *incomportable*, *deportar-se*, *deportar*, *deportat*, *deportació*, *deport*, *esport*, *esportiu*, *esportivitat*, *esportivisme*, *esportista*, *emportar-se*, *emportament*, *exportar*, *exportació*, *exportador*, *exportable*, *importar*, *importació*, *importador*, *importable*, *important*, *importància*, *importar*, *reportar*, *reportar-se*, *report*, *reportador*, *reportament*, *reporter*, *reportatge*, *suportar*, *suport*, *suportable*, *suportament*, *suportació*, *suportador*, *insuportable*, *transportar*, *transportació*, *tresportar*, *transportar-se*, *transport*, *transportable*, *transportació*, *transportador*, *transportament*, *portantveus*, *portantveu*, *portaveu*, *portaagulles*, *portaamarres*, *portaavions*, *portabandera*, *portabarret*, *portabrancards*, *portabroques*, *portabugia*, *portaburi*, *portacaixa*, *portacaixes*, *portacalastrons*, *portacarbons*, *portacarrabina*, *portacartes*, *portacartutxos*, *portacigarros*, *portacigarrets*, *portaclaus*, *portaclàvia*, *portacoll*, *portacomptes*, *portacorrons*, *portacacots*, *portacot*, *portacreu*, *portaeines*, *portaencenser*, *portaestendard*, *portaestrep*, *portaestudis*,